

Regionstyrelsen

Årsredovisning 2025 för Kommunalförbundet Skandionkliniken samt revisorernas berättelse

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2025 för Kommunalförbundet Skandionkliniken godkänns.
2. Förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Skandionkliniken beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning

Kommunalförbundet Skandionkliniken har översänt årsredovisning 2025 till medlemsregionerna. Kommunalförbundet föreslår att medlemsregionerna godkänner årsredovisningen samt att förbundsdirektionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Kommunalförbundets resultat för 2025 uppgick till 18,2 miljoner kronor, vilket var 13,3 miljoner kronor högre än budget. Det sammanlagda underskottet mot balanskravet är -27,7 miljoner kronor vilket inte beräknas kunna återställas inom tre år som kommunallagen kräver. Även det egna kapitalet är negativt, -16,2 miljoner kronor. Detta innebär att återställandet av underskottet avviker från kommunallagens huvudregel, vilket förutsätter att synnerliga skäl föreligger.

Kommunalförbundet har åtta mål. Under 2025 uppnåddes fem mål och tre mål uppnåddes inte.

Revisorerna tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar förbundsdirektionen ansvarsfrihet samt de enskilda ledamöterna i densamma. Regionledningskontoret gör ingen annan bedömning än revisorerna och föreslår att regionfullmäktige beslutar att årsredovisning 2025 för Kommunalförbundet Skandionkliniken godkänns samt att förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Skandionkliniken beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Bakgrund

Kommunalförbundet Skandionkliniken, tidigare Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling, bildades 2006. Kommunalförbundets medlemmar är Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala, Region Västerbotten, Region Örebro län, Region Östergötland och Västra Götalandsregionen. Kommunalförbundet har samarbetsavtal med samtliga regioner.

Kommunalförbundet har översänt årsredovisning 2025 till medlemsregionerna. Kommunalförbundet föreslår att medlemsregionerna godkänner årsredovisningen samt beviljar förbundsdirektionens ledamöter ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Kommunalförbundet behandlar tumörer med protonstrålning vid Skandionkliniken i Uppsala. Verksamheten startade 2015. Kommunalförbundet driver även hotellverksamhet på Hotel von Kraemer som ligger i samma fastighet som Skandionkliniken. Hotellet erbjuder patienter och anhöriga boende i samband med behandlingen.

Under 2025 startade 263 svenska patienter sin behandling vid kliniken, vilket var en ökning med 33 patienter, 14 procent, jämfört med 2024. Antalet utländska patienter som startade sin behandling under 2025 var sex, vilket var en minskning med åtta patienter, 43 procent, jämfört med 2024.

Verksamheten påverkades under första halvåret 2025 av att antalet patienter hade minskat väsentligt under 2024 samtidigt som det ekonomiska resultatet försämrats. Så småningom ökade antalet patienter under 2025 samtidigt som kostnaderna sjönk och ekonomin förbättrades.

Direktionen har bedömt att det föreligger synnerliga skäl till att kravet på återställande inom tre år inte kan infrias. Planen är att återställa balansunderskottet senast 2029 genom successivt ökade patientvolymen och ekonomiska överskott.

Regionledningskontoret vill i detta sammanhang framhålla att återställande först till 2029 innebär en avvikelse från kommunallagens huvudregel om återställande inom tre år. De skäl som anförs, kopplade till verksamhetens utveckling och patientvolymen, behöver därför följas noggrant. Det är av särskild vikt att den planerade volymökningen realiserar och att de ekonomiska överskotten är uthålliga över tid.

Kommunalförbundets resultat för 2025 uppgick till 18,2 miljoner kronor, vilket var 13,3 miljoner kronor högre än budget. Det sammanlagda underskottet mot balanskravet är -27,7 miljoner kronor vilket inte beräknas kunna återställas inom tre år som kommunallagen kräver. Även det egna kapitalet är negativt, -16,2 miljoner kronor.

Skandionkliniken redovisade ett resultat 2025 på 17,2 miljoner kronor, vilket var 14,2 miljoner kronor högre än budgeterat resultat. Patientintäkterna understeg dock budget med 25,7 miljoner kronor. Kostnaderna var drygt 37 miljoner kronor lägre än budget vilket väger upp den negativa budgetavvikelsen för intäkterna. Det största överskottet på kostnadssidan redovisas på personalkostnader och beror på lägre pensionskostnader, tjänst- och föräldraledigheter, sjukskrivningar samt att en del vakanta tjänster inte har återbesatts. Flera genomförda besparingsåtgärder har också påverkat det förbättrade resultatet.

Regionledningskontoret bedömer att det finns en osäkerhet om i vilken utsträckning resultatförbättringen är strukturell eller hänförlig till tillfälliga kostnadsminskningar. En långsiktigt hållbar ekonomi förutsätter att intäktsnivåerna utvecklas i takt med verksamhetens kostnader.

Hotel von Kraemer redovisade ett resultat 2025 på 1,0 miljoner kronor, vilket var 0,8 miljoner kronor lägre än budgeterat resultat. Ett minskat antal patienter på kliniken har påverkat hotellets belägningsgrad och intäkter negativt. Hotellet har vidtagit flera åtgärder som har bidragit till att stärka det ekonomiska resultatet.

Kommunalförbundet har åtta gemensamma mål för utveckling. Klinikens och hotellets lokala mål hanteras internt. Under 2025 uppnåddes fem mål, och tre mål uppnåddes inte. Mål som uppnåddes under 2025 avser:

- 75 procent av patienterna anger vid ankomsten till Skandionkliniken att de fått tillräcklig information om protonbehandlingen och vistelsen i Uppsala.
- Utredning och analys av universitetsklinikernas remittering av patienter (volym och indikationer) genomförd.
- Svenskt deltagande i ≥ 10 europeiska protonaktiviteter.
- Onkologer från icke UK samt andra specialister från ≥ 4 sjukhus har auskulterat vid Skandionkliniken.
- Resultat $\geq 4\,843\,000$ kronor.

Revisorerna lämnar följande sammanfattande bedömningar för kommunalförbundet:

- Direktionen i Kommunalförbundet Skandionkliniken har under 2025 i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.
- Direktionens interna kontroll har varit tillfredsställande.
- Två av tre av de finansiella målen för 2025 uppnås. Plan för verksamhet och ekonomi visar inte på att balanskravsunderskottet kommer att återställas till år 2029.
- Resultatet enligt årsredovisningen är inte fullt ut förenligt med de verksamhetsmål som är fastställda.
- Revisorerna tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Regionledningskontoret delar revisorernas bedömning, men vill samtidigt framhålla att den bristande måluppfyllelsen och avvikelsen från balanskravet är väsentliga faktorer i bedömningen av förbundets långsiktiga utveckling. Det är angeläget att direktionen vidtar åtgärder för att stärka måluppfyllelsen och säkerställa en ekonomi i balans över tid.

Regionledningskontoret gör ingen annan bedömning än revisorerna och föreslår att regionfullmäktige beslutar att årsredovisning 2025 för Kommunalförbundet Skandionkliniken godkänns samt att förbundsledningens ledamöter i Kommunalförbundet Skandionkliniken beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunalförbundets resultat för 2025 uppgick till 18,2 miljoner kronor, vilket var 13,3 miljoner kronor högre än budget. Det sammanlagda underskottet mot balanskravet är -27,7 miljoner kronor vilket inte beräknas kunna återställas inom tre år som kommunallagen kräver. Även det egna kapitalet är negativt, -16,2 miljoner kronor. Direktionen har bedömt att det föreligger synnerliga skäl till att kravet på återställande inom tre år inte kan infrias. Planen är att återställa balansunderskottet senast 2029 genom successivt ökade patientvolymerna och ekonomiska överskott. Region Stockholm ansvarar enligt förbundsordningen för en sjundedel av kommunalförbundets skuld vid varje tillfälle.

Regionledningskontoret vill framhålla att detta innebär en finansiell risk för Region Stockholm, då en fortsatt svag ekonomisk utveckling kan medföra behov av ytterligare åtgärder eller tillskott från medlemsregionerna. Det är därför viktigt att utvecklingen av förbundets ekonomi och återställandeplan följs löpande.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Årsredovisning 2025 för Kommunalförbundet Skandionkliniken
2. Revisionsberättelse 2025 för Kommunalförbundet Skandionkliniken

Beslutsexpediering

1. Kommunalförbundet Skandionkliniken

Godkänd av Emma Lennartsson, 2026-04-13